

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

The Development Guidelines for Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2

วุฒิชัย แสนอุบล , กานต์ เนตรกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Wuttichai Sanubol, Kant Netklang

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : dsi9779@gmail.com

(Received : May 26, 2024; Edit : June 1, 2024; accepted : June 3, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 338 คน จำแนกออกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 23 คน ครูผู้สอนจำนวน 315 คน และกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา แล้วสรุปบรรยายเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อนำพาสถานศึกษาผ่านความท้าทายอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการนี้เริ่มต้นด้วยการประเมินและวิเคราะห์องค์การเพื่อทำความเข้าใจจุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, และอุปสรรค (SWOT analysis) ต่อไปคือการกำหนดทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับสถานศึกษา, และการระบุประเด็นกลยุทธ์หลักที่จะช่วยบรรลุวิสัยทัศน์นั้น การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติต้องการการจัดสรรทรัพยากร และการมอบหมายงานอย่างมีระบบ และสุดท้ายการประเมินผลงานและการควบคุมกลยุทธ์ช่วยให้สามารถปรับเปลี่ยนแผนตามความจำเป็น และรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ การดำเนินการอย่างมีกลยุทธ์ และมีระเบียบวินัยในทุกขั้นตอนจะเป็นกุญแจสำคัญในการนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในยุคที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

abstract

The purpose of this research were to 1) study the Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 2) compare the Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 and analyzed based on their position status and 3) study The Development Guidelines for Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The sample were school administrators and teachers under buriram primary educational service area office 2 in 2023. There are 338 persons consist of 23 school administrators and 315 teachers. Target groups used for data collection was 5 persons. The instrument used in this research was a questionnaire with a confidence level at 0.91. The statistical values used in the data analysis were frequency value, percentage, mean, standard deviation, t-test, and Interview form for content data analysis and then summarize the lecture in an essay

The results show that

1. The performance of the Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level.
2. The results of the comparison of the Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 that classified by position status, There is no difference overall.
3. The Development Guidelines for Strategic Leadership of School Administrators after COVID 19 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 findings were school administrators must develop strategic leadership to effectively overcome challenges. This process begins with organizational assessment and analysis to understand strengths, Weaknesses, chance and obstacle (SWOT analysis). Next, Definition of direction and clear vision for school and Identifying the main strategic issues is crucial to achieving the envisioned goal. In order to put a strategy into practice, it is necessary to allocate resources and systematic assignment. Finally, Performance evaluation and strategy control allows for making necessary changes to plans and adapting to changing circumstances. Strategic execution and discipline in every process are the key to leading educational institutions towards success in an era of uncertainty.

Keyword : Development Guidelines, Strategic Leadership, The Development for Strategic Leadership

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 พบครั้งแรกในอู่ฮั่น จีน เมื่อธันวาคม 2019 แพร่ระบาดเร็วและกว้างขวาง ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตมาก องค์การอนามัยโลกประกาศเป็นการระบาดใหญ่ ประเทศไทยเสี่ยงติดเชื้อจากผู้เดินทางจากประเทศที่มีการระบาด (กรมควบคุมโรค, 2563)

โรงเรียนเป็นสถานที่เสี่ยงสูงในการแพร่ระบาดของ COVID-19 เนื่องจากมีนักเรียน ครู และผู้ปกครองจำนวนมากรวมกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์ COVID-19 และเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน หากการระบาดยังต่อเนื่อง จะใช้การเรียนออนไลน์ผ่าน DLTV และ OBEC Content center รวมถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้อื่น ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ หากสถานการณ์คลี่คลายลง จะกลับมาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามปกติ พร้อมมาตรการป้องกัน เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การทำความสะอาด และการประเมินความพร้อมของสถานศึกษา ปรับตารางเรียนให้เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคนี้ในปีการศึกษา 2563 แบ่งเป็น 3 รูปแบบ: 1. การเรียนในชั้นเรียน (On-site) โดยให้ครูนำรูปแบบการเรียนอื่น ๆ มาใช้ในชั้นเรียนได้ เช่น การเรียนผ่านโทรทัศน์ หรือการเรียนออนไลน์ 2. การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-air) โดยมีการส่งสัญญาณออกอากาศ 15 ช่องสัญญาณและการเตรียมสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ 3. การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้หลากหลายสื่อในการเรียนรู้ รวมถึงการสื่อสารผ่าน E-mail, Chat, และ Social network (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งว่าองค์การอนามัยโลกคาดการณ์การระบาดของสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กำลังขยายเข้าใกล้สู่ระดับการระบาดใหญ่จำนวนผู้ป่วยยืนยันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยพบผู้ป่วยรายใหม่ทั่วโลกเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 1,000 ราย และขณะนี้มีหลักฐานการติดต่อจากคนสู่คนพบว่ามี การระบาดภายในประเทศเพิ่มขึ้นหลายพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จึงขอให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการตามที่กระทรวงศึกษาขอความร่วมมือและให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2563)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางทางการสร้างทางเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำตามทฤษฎีนี้จะเชื่อว่าการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นไม่ใช่จะอาศัยโชคช่วย แต่จะต้องเป็นผลจากการที่จะต้องติดตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกองค์กรการคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์กรในระยะยาวและการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สมาชิกเข้าใจวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และทิศทางที่แน่นอนขององค์กรไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และความสับสนในการทำงานทำให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเข้าใจในระหว่างการทำงาน และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร (กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สมมติกุล, และไพฑูรย์ สีนารัตน์, 2557)

จากที่กล่าวมา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่เป้าหมาย และผ่านพ้นวิกฤตหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลักสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลักสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามที่สถานศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

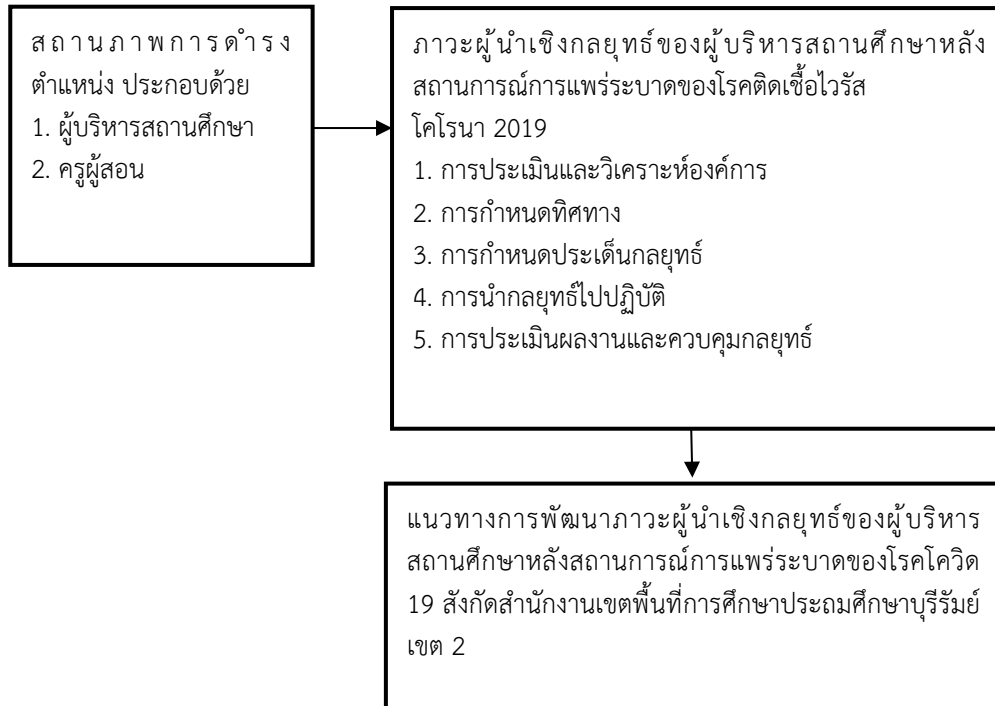
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลักสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลักสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลักสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา หลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแนวทางภาวะผู้นำได้ให้องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์ ดังภาพ 1.1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,832 คน จำแนกออกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 189 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,643 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 338 คน จำแนกออกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 23 คน ครูผู้สอนจำนวน 315 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน 2. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 คน 3. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน 4. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงาน

บุคคล 1 คน 5. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานบุคคลจำนวน 1 คน
ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ สถานภาพการตำแหน่ง ประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ครูผู้สอน

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2.1 การประเมินและวิเคราะห์องค์การ

2.2 การกำหนดทิศทาง

2.3 การกำหนดประเด็นกลยุทธ์

2.4 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

2.5 การประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคำตอบแบบสำรวจรายการ (check list) ซึ่งคำถามข้อมูลสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1961) โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับ มาก

3 หมายถึง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับ น้อย

1 หมายถึง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับ น้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured interview) ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การประเมินและวิเคราะห์องค์การ 2. การกำหนดทิศทาง 3. การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ 4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 5. การประเมินผลงาน และควบคุมกลยุทธ์ โดยการนำผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้วยการนำผลจากค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านนำมาเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นโดยสร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากหนังสือเอกสาร วารสาร รวมทั้งแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และมุมมองทัศน์ของนักการศึกษาหลายๆท่าน เพื่อนำมาใช้ในการสรุปเป็นนิยามศัพท์ของตัวแปรในการวิจัย และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือจากเอกสารตำรา โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

1.3 กำหนดรูปแบบ โครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1.4 ประมวลข้อมูล และความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหาและรูปแบบตามที่กำหนดไว้

1.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาการตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องความเหมาะสมของแบบสอบถาม

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงของเนื้อหา (Content validity) และความชัดเจนของภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้อง ของข้อคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-OR5EWQ objective Congruence: IOC) ผลปรากฏว่ามีคะแนนระหว่าง 0.80-1.00

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ค้นแล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.92

1.8 ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การประเมินและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก และภายในองค์กร 2. การกำหนดทิศทาง 3. การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ 4. การนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติ 5. การประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด 19 โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 คน 2. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 คน 3. ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 คน 4. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล 1 คน 5. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน ด้วย โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ที่มีคุณสมบัติครบทุกข้อ ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา

2.1.2 มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และหรือ บริหารการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาที่ได้รับการยกย่องจากองค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการเป็นผู้บริหารดีเด่น หรือมีความโดดเด่นในการบริหารสถานศึกษาด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ

2.2 สร้างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง และข้อเสนอแนะ

2.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินการตามแต่ละเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อขอความร่วมมือ และความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1.3 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามพร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พร้อมด้วย QR Code Google Form เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้วิจัยทางระบบออนไลน์

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้วยการสัมภาษณ์(Interview)

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) ด้วยตนเอง

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ผู้ให้การสัมภาษณ์ล่วงหน้า

2.4 ผู้วิจัยจัดเตรียมอุปกรณ์บันทึกภาพ และเครื่องบันทึกเสียง

2.5 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ โดยมีการบันทึกภาพ และเสียงเอาไว้เป็นหลักฐานประกอบการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS Statistics) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องมาลงรหัสไว้

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จำแนกตามภาพรวมและรายนำมาเปรียบเทียบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) แล้วนำมาแปลค่าเฉลี่ยความหมายดังนี้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 น้อยที่สุด

1.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ t-tast กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยยะสำคัญ .05

2. แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.1 ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมดแล้วทำความเข้าใจในภาพรวมความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 นำข้อความที่ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคลมาจัดกลุ่มคำ (Phrase) ที่เป็นประเด็นที่คล้ายกัน จากนั้นขีดเส้นให้เน้นคำหรือข้อความนั้นๆ

2.3 อ่านบทพจนานุกรมคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจกับความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 วิเคราะห์โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contentanalysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Method) คือ การพิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุป แล้วบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวม และ รายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การประเมินและวิเคราะห์องค์กร	4.20	0.30	มาก
2. การกำหนดทิศทาง	4.39	0.25	มาก
3. การกำหนดประเด็นกลยุทธ์	4.25	0.68	มาก
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.27	0.31	มาก
5. การประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์	4.19	0.31	มาก
รวม	4.23	0.32	มาก

จากตาราง 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทาง ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.25) รองลงมา คือด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.31) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด การประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.31)

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหาร สถานศึกษา	ผู้อำนวยการสถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การประเมิน และ วิเคราะห์องค์การ	4.24	0.28	4.20	0.30	0.56	0.572
2. การกำหนดทิศทาง	4.37	0.21	4.39	0.25	-0.39	0.696
3. การกำหนดประเด็น กลยุทธ์	4.05	0.44	4.10	0.48	-0.53	0.593
4. การนำกลยุทธ์ไป ปฏิบัติ	4.22	0.26	4.28	0.31	-1.01	0.322
5. การประเมินผลงาน และควบคุมกลยุทธ์	4.21	0.23	4.18	0.28	-1.16	0.248
รวม	4.21	0.28	4.23	0.32	- 0.50	0.486

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ครูผู้สอนสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

1. ด้านการประเมินและวิเคราะห์องค์การ การประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลขององค์การการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสามารถใช้เครื่องมือเช่น SWOT Analysis และการวิจัยความต้องการของชุมชนเพื่อสร้างนวัตกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการกำหนดทิศทาง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ข้อมูลจากการประเมินภายในเพื่อกำหนดแผนงานที่ตรงกับเป้าหมายและกลยุทธ์ของสถานศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชน

3. ด้านการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสรุปแนวทางกลยุทธ์จากการวิเคราะห์แนวโน้มและนโยบายปัจจุบันของการศึกษา เพื่อปรับใช้กับสถานการณ์จริงของสถานศึกษา

4. ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติต้องมีแผนที่เป็นรูปธรรมและมีเวลาที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการประเมินผลงานและควบคุมกลยุทธ์ การประเมินผลและควบคุมกลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ระบบการตรวจสอบและการประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อวัดความสำเร็จและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเพราะสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนต้องการการตัดสินใจที่รวดเร็ว และมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารต้องปรับแผนการสอนเป็นแบบออนไลน์ และเสริมสร้างความมั่นใจว่าการศึกษาที่มีคุณภาพ トラบใดที่สถานการณ์ยังคงเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยที่นอกเหนือการควบคุม ภาวะผู้นำที่สามารถคาดการณ์แนวโน้ม วางแผนการศึกษาได้แม้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และการสื่อสารอย่างชัดเจนกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง จึงเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภูมิกร

บันทึก (2564) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามลำดับคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ด้านการมีความคาดหวัง และการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต และสอดคล้องกับผลการศึกษา วันวิภา ทำประโยชน์ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

1. ครูเห็นด้วยกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูเห็นด้วยกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด คือ การกำหนดกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรในองค์กรและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มุมมองของครู และผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสอดคล้องกัน เน้นย้ำความสำคัญของวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ การสื่อสาร การสนับสนุน และการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อติพงษ์ ฝะเตียงฉันท (2563) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 380 คน ผลการวิจัยเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษา ธิชาภา นาคเสพ (2566) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครูจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แนวทางในด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ทำหาย และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้นักกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำกลยุทธ์มาใช้ปฏิบัติผ่านการวางแผนปฏิบัติการอย่างรอบคอบ โดยมีขั้นตอน และกำหนดเวลาที่ชัดเจน การจัดทำแผนปฏิบัติการจะสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์ และยึดหลักความเป็นจริง รวมถึงการระดมทรัพยากรที่จำเป็นในการบรรลุเป้าหมาย การแบ่งงาน และความรับผิดชอบจะต้องกระจายไปยังบุคลากรที่เหมาะสม พร้อมทั้งการให้สนับสนุน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถทำงานได้สำเร็จลุล่วง นอกจากนี้ ยังควรมีระบบการประเมินผลที่เป็นระบบเพื่อติดตามความก้าวหน้า และปรับปรุงแผนงานตามความจำเป็นการวางแผนบริหารระยะสั้น และระยะยาวจำเป็นที่จะต้องมีความโปร่งใส และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะเข้าใจได้ง่ายถึงทิศทาง และเป้าหมายของสถานศึกษา ความชัดเจนในเป้าหมายเหล่านี้ยังช่วยให้ความสามารถในการตรวจสอบ และประเมินผลงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาที่ยั่งยืน ผู้บริหารจะสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐพนธ์ เขจรนันทน์ (2552) กระบวนการที่ผู้บริหารจะแปลงกลยุทธ์และนโยบายไปสู่แผนการดำเนินงานกำหนดรายละเอียดด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณหรือวิธีการดำเนินงานซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรมโครงสร้างหรือระบบการบริหารเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม (2560) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการอาจมีความสลับซับซ้อนและยากต่อความเข้าใจผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้การคิดอย่างเป็นระบบในการกำหนดกรอบของความเป็นองค์กรโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อสังคมโดยรวม และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในส่วนต่างๆ การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นหลักที่สามารถ

มองเห็นภาพได้ทั้งองค์กรและหน่วยงานในมุมมองที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น และนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง กฎหมายเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และโรคระบาด ทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา

1.2 จากผลการวิจัยเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ของครูผู้สอนสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ควรเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้นำในองค์กรอื่น และสามารถนำผลสำเร็จที่เกิดไปใช้ได้

1.3 จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกุญแจสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในยุคปัจจุบัน ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ ทักษะการสื่อสาร และความสามารถในการจัดการ จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย ผ่านพันธอุปสรรค และบรรลุความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ควรมีการจัดทำคู่มือ หรือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งภาครัฐ และเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามโครงสร้าง การบริหารงาน 4 ฝ่ายของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามอายุการทำงาน เพศ หรือระดับการศึกษา

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2.5 ควรศึกษารูปแบบทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 4(1), 201-211.
- เข้าถึงได้จาก : <https://ddc.moph.go.th/>.
- ภูมิกร บุนกึ. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ธิดาภา นาคเสพ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี. วารสารร้อยแก่นสาร, 8(10) 579-593.
- วันวิภา ทำประโยชน์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2560). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ท็อป จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566. เข้าถึงได้จาก: <https://www.obec.go.th/>.
- อิทธิพงษ์ ฝะเตียงฉันท. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารร้อยแก่นสาร. 7(5) 305-321.